

UDVALGSREFERAT

Referat af møde i Etisk Udvalg den 10. januar 2007		
J.nr. 426.80	Dato for udarbejdelse: 23.01.07	Fulde navn: Annelene Jalving
Deltagere: Jeanette Præstegaard Britta Bakkensen Birgitte Kure Annelene Jalving		
Afbud: Dorthe Maagaard		
Dagsorden: 1. Velkommen og prioritering af dagsordenen 2. Orientering fra HB-møde vedr. sagen om ejer/lejerforhold i praksissektoren 3. Diskussion af skriftet fra Norge: Hva er Fysioterapi? som vi fik udleveret på mødet i Sverige 4. Erfaringsopsamling og evaluering af udvalgets arbejde fra start til dags dato 5. Nordisk Forum for Etik i Fysioterapi 6. Etik på hjemmesiden 7. Forskningsetik 8. Evt. <i>Sidste punkt er indstillinger til DFs hovedbestyrelse (fast punkt).</i>		

AD1 - Velkommen og prioritering af dagsordenen

Dagsordenen fastholdes som den er.

AD 2 - Orientering fra HB-møde vedr. sagen om ejer/lejerforhold i praksissektoren

Praksisafdelingen har overvejet, hvorvidt det vil være en god ide at der oprettes et etisk nævn – eller en anden form for instans, der tager sig af de tvister, der opstår i sektoren – med fokus på de juridiske aspekter.

Jeanette spørger: ses der i denne forbindelse på den måde, lægerne håndterer den slags sager på? De har en instans, der kan idømme næser, bøder ol. (jf. Jørn Ege sagen vedr. plastikkirurgi). Birgitte Kure vil undersøge dette.

Etisk udvalg ”foreslår”: at der etableres en instans, der generelt kan tage stilling til sanktioner: ift. kollegiale vedtægter, etiske retningslinjer, tvister med juridiske aspekter mm.

AD 3 - Diskussion af skriftet fra Norge: Hva er Fysioterapi? som Etisk Udvalg fik udleveret på mødet i Sverige sidste år.

På mødet med de øvrige nordiske etiske udvalg i 2006 fik vi udleveret skriftet *Hva er fysioterapi* fra Norge, som det norske etiske udvalg havde været primus motor i at udfærdige. På mødet i dag diskuteres selve indholdet i det norske skrift, der nu er godkendt af repræsentantskabet i Norge og er tilgængeligt på NFF's hjemmeside. Derudover diskuteres et evt. behov for en lignende beskrivelse ud fra danske forhold.

Etisk udvalg har følgende kommentarer:

I den norske beskrivelse er mødet mellem fysioterapeut og patient blevet omdrejningspunktet. Fokus på dette møde er selvfølgelig vigtigt, men fysioterapi handler om mere end det.

I stedet for en opremsning af bedrifter, som let bliver kedelig, vil en beskrivelse ved hjælp af konkrete eksempler være en mulighed.

I Danmark har pjecen *Hvad er fysioterapi* været meget brugt, og der er ikke flere tilbage, men et optryk af samme er blevet fravalgt, da den i givet fald trænger til såvel redigering, opdatering og nyorientering. Udvalget kan se værdien i efterkomme den efterspørgsel på en sådan beskrivelse, som der rent faktisk er – noget der kan udleveres som favner en god beskrivelse af faget.

Fysioterapeuters psykologiske kommunikative færdigheder skal tydeliggøres.

Målgruppen kunne være borgere, politikere og andre fagfolk.

Samtidig vil en profilering af professionen i forhold til forskellige arbejdsområder og funktioner, der rækker ud over patientbehandling være meget aktuel lige nu. Fx områder som:

- sundhedsfremme,
- aktivitets- og sundhedscentre,
- arbejdsmiljøkonsulentformer,
- konsulenter for særlige grupper: fx børn, ældre, terminale patienter,
- udvikling af produkter (stole, puder, redskaber, udarbejdelse af greb mm),
- synliggørelse af fysioterapeuters virke indenfor såvel produktion som innovation,
- fysioterapi og undervisning.

Omdrejningspunkter kunne være: fysioterapi i det nye Danmark (kommunalreformen), fysioterapi ift Danske Fysioterapeuters mission.

Etisk udvalg vil gerne støtte, kommentere og evt. bidrage til et sådant skrift.

Udvalget foreslår, at der nedsættes en ekstern arbejdsgruppe til udarbejdelse af en sådan pjece.

AD 4 – Erfaringsopsamling og evaluering af udvalgets arbejde fra start til dags dato

Birgitte orienterer som indledning: Den nye Hovedbestyrelse består nu af 12 ordinære medlemmer (1 formand, 1 næstformand, 5 regionsformænd – alle fuldtidspolitikere) - 5 repræsentanter fra repræsentantskabet + en observatør (studerende). Repræsentantskabet har vedtaget nye og reviderede politikker for Danske Fysioterapeuter. De vedtagne politikker danner sammen med visionen fundamentet for den nye hovedbestyrelses valg af fremtidig politisk udvalgsstruktur. Det giver derfor en naturlig anledning til at gøre status og opsamle erfaringerne vedrørende rækkevidden af udvalgets arbejde indtil dags dato:

Fagfestival 2006

De etiske retningslinjer er blevet revideret og præsenteret i forskellige sammenhænge, bl.a. på fagfestivalen 2006, hvor der var god deltagelse og dialog i den workshop, etisk udvalg afholdte.

Grunduddannelsen

Møde og dialog med underviserne fra grunduddannelsen. I forlængelse af dette er etikken nu blevet mere synlig og tydelig i studieordningerne på uddannelserne, og der er skrevet en række bachelorprojekter om etik.

Fagfora, faggrupper og fraktioner

Det er svært på nuværende tidspunkt at udtale sig konkret om effekten på sigt af disse aktiviteter, men der har været lydhørhed og god udveksling på møderne.

Nordisk samarbejde

Kontakt til de øvrige nordiske udvalg. Her har etisk udvalg sat fokus på det fælles nordiske, fået sparringspartnere på et felt, der er svært at italesætte og beskrive, samt initieret nedsættelse af Nordisk forum for etik i fysioterapi.

Etik i hverdagen

Etik er ikke et spørgsmål om liv og død – det gør det til en konstant udfordring at holde fokus på etikken i en travl og effektiviseret dagligdag.

Formidling

Fagbladet og hjemmesiden er måden at komme bredere ud til medlemmerne. Her vil kunne initieres diskussioner og skabes faglige links. Disse aktiviteter er endnu ikke kommet ud over rampen. Udvalgets medlemmer siger samstemmende, at deres kolleger er ikke opsøgende ift. medlemmernes funktion i udvalget.

Autorisationsloven

Den nye autorisationslov og dermed følgende større professionelle autonomi afstedkommer, at fysioterapeuter skylder både sig selv og patienterne, klart at kunne beskrive og begrunde, hvad der er god fysioterapi, og hvad der ikke er fysioterapi. Dermed er der kommet et stort fagligt issue – som retningslinjerne opfanger i punkterne D 1 og 2.

Etik tager tid

Udvalget har indtil nu ikke sat de store spor i fysioterapeuters kliniske hverdag. – det kræver længerevarende dialog og debat og vil derfor forudsætte en fortsat indsats.

Indstillinger til Hovedbestyrelsen

Etisk udvalg har afgivet en række indstillinger til Hovedbestyrelsen ift. konkrete emner, forespørgsler og medlemssager.

Udvalget mener:

- Der er behov for at få emnet etik gjort mere tilgængeligt – behov for at få flere almene historier og fortællinger fra fysioterapeuters hverdag i spil. Der er fortsat behov for at arbejde på, at få medlemmernes øjne op for etikens betydning – for både dem selv og deres patienter. Blandt andet fordi tiden rummer en tendens til, at den enkelte gør, hvad den enkelte selv vil.
- Formidlingsudfordringen handler også om, at få sat andre ord på – så ikke etikken kommer til at hænge folk ud af halsen.
- På foreningens kurser og temadage ønsker etisk udvalg at initiere en etisk tråd eller dimension, hvor fx de enkelte undervisere med hjælp fra etisk udvalg varetager dette emne. Så etikken overtid naturligt indlejres i faget og ikke står som et appendiks ved siden af.
- At praksiscertifikatet betragtes på samme måde.

Etisk udvalg konkluderer:

- udvalget har forsat en mission
- det er relevant at øge fokus på etikken
- det nytter noget
- der er flere opgaver at tage fat på

En anden måde udvalget kunne fungere på, kunne være at koncentrere arbejdet om en enkelt større opgave – fx etik og autorisationsloven eller etik og kommunal reformen.

Fremadrettet handlingsplan for Etisk udvalg:

Autorisationsloven og etik – lægen forsvinder som autoritet og magt faktor – hvad betyder det for fysioterapeuten:

- en overordnet artikel om, hvad autorisationsloven betyder for et fag som vores – de etiske aspekter trækkes frem – ift. de etiske perspektiver – med etisk udvalg som afsender.
Tidshorisont: første kvartal af 2007.
(at ”sætte navn på” det ansvar, der er knyttet til at være en autonom profession)

Jeanette udarbejder første noteudkast/brainstorm – derefter dialog mellem Jeanette og Annelene og viderebearbejdning af udkastet. Første udkast kommer primo februar fra JP til AJ.

Kommunalreformen:

Temadage i april i kommunalreformens kølvand – udvalget går i dialog med planlæggerne. Her kunne underviserne forsøgsvis hjælpes til at sætte fokus på:

spændingsfelter (hvem vil det gode for patienten, hvem gør det reelt, hvem handler ikke),
interessekonflikter,
loyalitetkonflikter,
hvem har mest ret til patienten,
hvem har det bedste tilbud,
hvad er bedst for patienten,
kontekstens betydning for patienten
at tænke udviklingsorienteret

Tidshorisont: 1. kvartal 2007

NB: Det forlyder i skrivende stund, at ovennævnte temadage aflyses/flyttes grundet for få tilmeldinger. Etisk udvalg tager initiativ til en overordnet dialog med kursusafdelingen vedr. implementering af etiske perspektiver generelt i de kurser, foreningen udbyder.

Hjemmesiden

AJ udarbejder udkast

Tidshorisont: ultimo marts 2007

Fagblad

Udvalget kontakter de faggrupper, der tidligere har meldt sig interesserede, og får cases fra dem – fx lægge ud med case fra Inger Skjærbæk, Jeanette kontakter Inger.

Artikel om autorisation

ultimo juni

AD 5 – Nordisk Forum for Etik i Fysioterapi

Det Nordiske Forum for Etik i Fysioterapi og kommissoriet for samme er nu vedtaget i de nordiske lande. Island har dog meldt, at de af ressourcemæssige hensyn ikke ser sig i stand til fysisk at deltage i møderne, men at de meget gerne vil knyttes til elektronisk.

Annelene indkalder og udarbejder dagsorden til første etablerende møde i det nordiske forum som planlægges til at afholdes i løbet af uge 38 (september) 2007.

Udover etablering af gruppen, vil der på dagsordenen være en punkt, der handler om opsamling og perspektivering af Etik som emne på WCPT i Vancouver i juni måned.

Jeanette er Danmarks repræsentant i det nye forum for etik, og hun anmoder om, at Annelene, som er Jeanettes suppleant, også deltager i det første møde – dels for varetagelse af og diskussion af en sekretariatsforankring af rådet i de respektive organisationer, og dels fordi Jeanette ikke selv deltager i WCPT i Vancouver.

AD 6 – Etik på hjemmesiden

Udvalget ønsker fortsat plads på hjemmesiden, men omfang og aktivitet vil blive besluttet efter HB-konferencen i næste uge, hvor udvalgsstrukturen er til debat.

AD 7 – Forskningsetik

På baggrund af, at sygeplejerskerne har udarbejdet et særligt skrift om forskningsetik for sygeplejersker, og at såvel lægerne som sygeplejerskerne har formuleret retningslinjer til dem, der arbejder med udvikling og forskning, diskuterer etisk udvalg, hvorvidt, der er behov for noget lignende rettet til fysioterapeuter. Både lægernes og sygeplejerskernes forskningsetik er præget af liv/død problematikker, RCT studier og fokus på, om der er givet informeret samtykke eller ej.

Etisk udvalg mener ud fra de erfaringer, vi hører fysioterapeuter, der forsker har gjort sig, at der er behov for få eksemplificeret konkrete fysioterapeutiske etiske problemstillinger, som forskerne møder i forbindelse med henholdsvis kvalitativ og kvantitativ forskning. Det kunne være i form af eksempler på, hvornår der i sådanne projekter typisk opstår problemer, der fordrer særlige etiske overvejelser. Fx er der forskel på at teste som led i behandling og som led i forskning. I klinikken modificerer du ift til patientens behov, de vilkår/omgivelser du er i med mere, mens du i forskning nødvendigvis arbejder med standardisering.

Der kan også sættes fokus på emner, der fordrer ekstra omtanke – som fx fortrolighed – hvornår kan forskeren her komme i dilemmaer og få det svært ift. sit materiale.

Emner som tavshedspligt, ophavsret, hvor langt rækker hvis ansvar, når det handler om vejledning af forskere/udviklere er andre eksempler der kan belyses. (jf. SUDBO sagen i Norge)

Jeanette bringer emnet op i bestyrelsen i DSFF for evt. at aftale samarbejde med dem.

AD 8 – Evt.

Det er tid til nyvalg af medlemmer til etisk udvalg. Udvalget vedtager, at den første på valg er Britta Bakkensen, året efter følger Dorthe Maagaard og året efter Jeanette Præstegaard. Valget udsættes til efter HB-konferencen.

AD 9 – Næste møde

Der afsættes tid til et 2 dages møde – forslag den **15. - 16. maj 2007**

Indstilling til HB: Etisk udvalg indstiller, at Hovedbestyrelsen tager referatet til efterretning.
For referat: Annelene Jalving